

העם

ד.ם. דמעות זיעה

גיבור הימים האחרונים של תש"א היה אליעזר לבנה, איש מפא"י הימני, המורד המתמיד בקו מפלגתו, המקדים דרך קבע את דעות ב"י. גיי. בחצי שנה, עורך אשנב מ"ל בסרט ומייסד הדור.

אל תוך חלל הכנסת, שהאוינה בשעמום הרגיל לדברי המתוכננים על התקציב, זרק לבנה כמה מלים, שקרעו לרצוע קט את עוני הפספוסים וגילו את האמת הערומה, האכזרית. אמר לבנה: "אין ברירה. אנו מוכרחים לעבוד יותר, להוציא יותר תוצרת, לצרוך פחות ולשלם מסים יותר גבוהים. כל דבר אחר אינו אלא חורבן המדינה הזאת."

בפרוס השנה החוששה לא היתה סכנה רבה שדברים נועזים אלה של איש מפלגת השלטון יצאו אל המועל: שום מפלגה לא תעזו להסיק את המסקנות המרות מן המציאות, הידועה לכולם, שהישוב מתקיים על כספים הבאים לביסוס וקליטת העליה, מבזבז אותם כדי לקיים את עצמו ברמת מחיה בלתי-מוצדקת.

דבריו לבנה היה הד לגאומי ההיסטורי של צ'רצ'יל, שהבטיח "ד.ם. דמעות זיעה". אולם בניגוד להמוני הבריטים ונציגיהם לפני 11 שנה, לא הרגישו חכ"י ישראל ובוחריהם, בצאת שנת תש"א, כי האומה נאבקה על קיומה.

המשק

חוזות. תפילין ושעם

גימס פלאוט, מהל המכללה לאמנות מודרנית בבוסטון, לא שמע הרבה על ישראל. אולם שר המסחר והתעשייה, יעקב גרי, בש" הותו בארצות-הברית, שמע רבות על גימס פלאוט. בבקרו בפירמות אמריקאיות גדולות בעניי הזכויות, הקרמיקה, הטקסטילים וה- רהיטים, הודה באזניו שמו של פלאוט היועץ האמנותי של הפירמות האלה, והתוצאה — הנומה אישית לבקר בישראל לייעוץ והדרכה של המחלקה לשרות פתוח המוצר במשרד המסחר והתעשייה.

גימס פלאוט הוא טיפוס סקנדינבי מובהק, בהיר שער, קיפה, מגומס ואדיב יתר על המידה, שעשה קריירה בקצב אמריקאי אופייני. לפני 18 שנה סיים את האוניברסיטה בהרודר ואחרי שנתיים קיבל משרת סגן הממונה על תמונת אמנותיות של המוזיאון בבוסטון וכמה שבועות לאחר מכן תפקיד של מנהל המכללה לאמנות מודרנית באותה עיר. טעמו העדין, המשולב בחוש מסחרי, פתח לו את הדלתות שרות פירמות אמריקאיות כיועץ אמנותי. מן קצו רכש לו שם עולמי כמומחה בשטח המרשם התעשייתי.

מאמצי מדינת ישראל לרכוש שוקי חוץ למוצרי אמנות אינם נותנים את התוצאות המקות, ופלאוט הוזמן, על סמך ידיעותיו הרבות ונסיונו הרחב, לעמוד על הסיבה מדוע לא נתחרה תוצרת ישראל במוצרי מדינות קטנות, החסרות את כוח המשיכה של ארץ הקודש.

הוא לא הפסיד הרבה זמן על מסיבות חגיגות, הרצאות ונאומים שגרתיים. בא במגע עם מנהלי בתי הספר המקצועיים, ציירים, חרשנים והגיע לידי מסקנות עגומות: לצי- רנים אין כל הכשרה מסהית, אין בארץ אפשרות להכשרה אמנותית, אין התוצרת הישראלית יכולה לספק את טעמו של קונה המתמצא קצת ברמה אמנותית. התאמת היי- צור לטעם הסטימינט בלבד, יצרה אמנם תנ- אים טובים לייצוא מוזוות, תפילין ותשימישי קדושה אחרים, אולם כדי למשוך את הקונה בחוץ לארץ, יש לייצר מוצרים בטעם ובי- כשרות.

אורחים

המוזמן מתמוגג מנחת

וינסנט אימפליטרי, המהגר האיטלקי ש' שום כוח מפלגתי מאורגן לא עמד מאחוריו, ניצח בבחירות לראשות עיריית ניר-יורק בת 8 מיליון הנפשות למרות שמפלגתו (הדימוי קרטיט) דחתה אותו והרפובליקאים לא תמכו בו.

כששאל אותו כתב הארץ, שמעון סאמט, בעת ביקורו בני-יורק, כיצד הוא מסביר את בחירתו, השיב: "האמנתי בעם."

אותה שעה היתה בידי סאמט איגרת ברכה והזמנה אישית מאת ראש עיריית תל-אביב, ישראל רוקה, אל אימפליטרי, להיות אורחה של תל-אביב. לפני שבוע הזמינו גם שר

החוץ, משה שרת, בשם ממשלת ישראל. בצאת סאמט לני-יורק כדי להשתלם בע' תונאות לפי השיטה האמריקאית, צירף לצרוך תעודותיו גם את מכתבו של ישראל רוקה.

משהודיע למוכרו הפרטי של ראש עיריית ניר-יורק כי באמתתו מכתב לראש העיר שאינו יודע כיצד להעבירו לתעודתו, השיב המזכיר: "לדפוק בדלת, אומרים: היכנס! וביחוד שאתה אורח בעירנו. ראש העיר יש' מח לראותך אצלו."

סאמט נתבקש לשמור על הדיוק, "כי כל 10 דקות מתחלפות המשלחות של תושבי העיר המביאים בפני ראש העיר את טעו- תיהם, משאלותיהם והצעותיהם ואורחי חוץ המתקבלים מדי יום משך שעתים שלוש."

אני אוהב את הזקנים". ב-10 בכור קר התחילה קבלת המשלחות ובעשר פחות עשר היה סאמט במקום: אולם המתנה רחב ידיים, שופע אור וחיובי נועם של חבר מקבלי האורחים (אומר אימפליטרי: "אלה נבחרים אצלנו בקפדנות כי יחס בני עירי אלי הוא לפי יחסי אליהם").

דרכי חיים

רצונה הטוב של בחורה

מאחורי ארנו זכוכית בחנות המכלת בר חוב 4, מול תחנת משטרת עגימי ישב מד' מוד יוסף אל-בידתי וצפה לעברו השני של הרחוב, אל המדרגות הרחבות של התחנה. בחוץ עמד עוד ערבי שתפקידו היה להודיע על כל תנועה מיוחדת מכיוון המשטרה. פת' אום נתן זקף זה התראה חדה ונמרצת: "הנה הם באים!"

מחמוד קם מאחורי הארנו וניגש לפתח החנות. ממול ירדו בצוהת שלוש נשים וגבר אחד כשפיהם מלא צחוק. היו אלה בינה, אשתו של מחמוד, אמה, אחותה ואביה החר רג. הארבעה התקדמו, ופנו לרחוב. מחמוד, פניו חיוורים מתחת לעורו השחום, עיניו נעוצות ואגרופיו קמוצים, צעד אל הרחוב ובקול חנוק קרא: "בינה!"

צחוק הארבעה נפסק פתאום ואחירה מתור' הה השתררה ברחוב הצר. בינה הנמיכה את ראשה. הפנתה את מבטה, צעדיה כשלו, המ' שיכה בדרכה. מחמוד עמד כפסל — אשתו

שמעון סאמט מגיש את ההזמנה לוינסנט אימפליטרי

במושב זקנים, נשף פורים

לא ענתה לו! השפה המשותפת. התחלתה של דר- מה מועזת זו ארעה לפני כשלוש שנים בת- נותו של מחמוד, שרברב יפואי בן 27, לא הרחק מאותה מכלת ברחוב 4 בעגימי. לחנות נכנס אדם בגיל העמידה, עולה חדש בשם דוד שוברט. הוא בא להציע למחמוד לבצע עבודה מסוימת בדירתו, לא רחוק מן המקום.

היות והסכום המלא לא היה ברשותו הציע לשלם את המחצית עם גמר העבודה ואת העודף בתשלומים. מחמוד הסכים וניגש להת- קנת ברזים, צנורות ואמבטיה בבית הערבי שעד אז היה ללא מיס.

עם גמר העבודה קיבל שלושים לירות ובמ' רוצת הזמן נוספו תשלומים קטנים עד אשר נשאר חוב של שלוש לירות בלבד. אולם

בעלות המחוג על דקת עשר אחר עשר נפתיימה הפגישה הראשונה וללא שהות גור' ספת נכנסה המשלחת השנייה: קבוצת כור' שים מורכבת משלושה גברים ושתי נשים לבושי לבן. אימפליטרי הגיש שתי כסאות ושתי כוסות משקה רך לנשים. זקן החבר רה שלף תוכיר והוסיף כמה דברי הסבר על משאלותיהם של תושבי הארלם (רובע הכר' שים של ניר-יורק). אימפליטרי נעשה רציני, העיר: "אני מוכן, אבל עליכם לעזור לי. אהיה אצלכם בעוד ימים מספר."

לבסוף הסתורה החבורה הצבעונית בחצי ציגול עם אימפליטרי באמצעה, לשם צילום משותף, אחר הצהיל בקולו וניגש ליהודי ישיש בעל זקן שיבה וזוג פיאות. לבוש קפוטסה, שהציפ בברכות: "ברכה תבוא עליך, ראש עיר יקר שלנו; ברכה על ראשך וראש בני משפחתך!"

"ברוך הבא, ברוך הבא!" השיב יליד העי' יריה האיטלקית, שהפך ראש העיר הגדולה בעולם, באידיש עסיסית. שניהם ישבו מחוב' קים ומשיתתם שהתנהלה בקול רם, נחברר כי מיסטר סטיוירן בא להזמין את מיסטר אימ' פליטרי לנשף פורים של מושב זקנים בברוק' לין. אימפליטרי הבטיח כי יבוא — "אני או' הב את הזקנים."

בין עשר ושלושים לעשר וארבעים הביע סאמט את משאלת ישראל רוקה, הגיש את המכתב, הזמין את אימפליטרי. המוזמן הת' מוגג מנחת, הבטיח: "אבוא, אבוא." השבוע הפסיק את סיורו באיטליה, קיים את הבטחתו.

היחסים בין משפחת שוברט ובין הצעיר העי' רבי עברו את גדר הטראנסקציות הכספיות שלשלב חברותי יותר, אישי יותר. מחמוד נהג לבקר בבית שוברט ואלה אף נכנסו מדי פעם לחנותו, להחליף מחמאות הדדיות.

המניע הראשון ברחשי האהדה שמחמוד רחש למשפחת העולים החדשים מארדיסה הי' תה בינה שוברט, הבת הבכורה, "מהרגע ה' ראשון מצאנו חן איש בעיני רעותו, אף כי לא היתה לנו שפה משותפת", מספר מחמוד. אולם בינה התלה לומדת בשיעורי ערב וכ- עבור זמן מה נוצרה גם השפה המשותפת בעזרת מחמוד — עברית.

כך נמשכו הענינים משך שנה תמימה. עד אשר החליטו יום אחד כי ברצונם להתחתן. מחמוד ניגש לאם, לבקש את די בתה. אולם היא לא הבינה עברית די הצורך, קראה לבת שתתרגם. היא שאלה אותה אם אמנם רצונה בחתונה, אם התאהבה בערבי, וכשקבלה תשר' בה חיובית התרגמה מאד. כתוצאה ממתוה זה חל מחמוד לבקר בבית המשפחה והיחסים בינו לבין קרובי הבחורה נתקררו.

אולם הפגישות בין השנים לא פסקו. הם נהגו להיפגש בכל הזדמנות אשר ניתנה להם, ברחוב, בביתו של מחמוד, אשר רק מגרש ריק מפריד בינו לבין בית בינה. לילה אחד נשאה בחדרו עד שעה 11. אמה ואביה באו לחפשה, מצאו אותה שם ורצו לקחתה. וכדי למנוע כל אי-הבנה נגשו לתחנת המשטרה, הנמצאת במרחק כ-200 מטרים בלבד ושם הודיעה הבחורה כי היא ביקרה אצלו מרצון נה הטוב.

כל אחד עץ כפא. כך נמשכו הענינים כשהשנים נפגשים בחשש מתמיד פן עוקב מישהו אחריהם. לילה אחד, בשעה אחת ושלושים אחרי חצות, שמע מחמוד נקישות על דלת ביתו. בחוץ עמדה בינה אשר סימני חיפון הצטיירו על פניה ועל מלבושה. "למ' רות שמחתי לראותה", הוא סיפר, "התירתי בה לבל לעשות דבר כזה שנית כי בודאי יגרום לה הדבר צרות בבית. הצעתי ללוותה חזרה מיד לבית הוריה."

בפנת הרחוב הבחינו באור הדולק בדירת ההורים, "אמרת לי שתיכנס ואם ישאלו אותה על העדרה שתאמר כי יצאה לשאוף אויר בגן". אולם הבחורה כנראה נבהלה מה' שעה המאוחרת, אמרה שתחזור לבית רק בבוקר. הם חזרו לדירתו של מחמוד וישבו כל אחד על כסא עד אור הבוקר, מבלי לעצום עין. בשש וחצי בא דוד שוברט כשבידו שמי' לה וזוג נעלים. "איפה בינה?" הוא שאל.

"אני לא יודע, תפנה למשטרה", ענה לו מחמוד. האם הסתלק, ואז פנה מחמוד לבחורה שמא תשנה את דעתה לפני שהענין יכנס לסיבוכים משפטיים. "שהרי את בת 16 וחצי ואינך בוגרת עדיין!" הוא אמר לה. כעבור כמה רגעים הגיעה המשטרה למקום אולם בינה כבר לא היתה שם. היא התחבאה בביתם של שכניו (הערביים) של מחמוד. המשטרה (סמל ב' ערבי ושני שוטרים יהודיים) חיפשה במקום וכשלא מצאוה לקחו את בעל הדירה לתחנה לחקירה. שם הוכנס לחדר המעצר ותעודותיו — פנקס זיהוי, כרטיס מזון — ומפתחות הבית והחנות נלקחו ממנו.

"אם לא תגיד לנו היכן הבחורה", נאמר לה, "נשלח אותך לערבים מעבר לגבול." לא

